

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

w sprawie ze skargi M. W. i M. Sp.z.o.o

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
III AUa 137/21,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 maja 2024 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Skargą z 13 lutego 2024 r. na naruszenia prawa strony do rozpoznana
sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki M. W. oraz M. Sp. z o.o. z siedzibą w K. (dalej:
„skarżący”), reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wniesli o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej
przez Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych, III AUa 137/21;
2. przyznanie na rzecz każdego ze skarżących od Skarbu Państwa
sumy pieniężnej w wysokości po 13 000 zł (słownie: trzynaście tysięcy złotych);
3. zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Krakowie do podjęcia dalszych czynności
zmierzających do rozstrzygnięcia niniejszego postępowania, tj. w szczególności
do rozpoznania apelacji oraz wydania orzeczenia kończącego postępowanie
w sprawie;

4. zasądzenie na rzecz skarżących od Skarbu Państwa kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że skarżący pismem z 7 stycznia 2020 r. wniesli do Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Krakowie z 6 grudnia 2019 r., nr [...]. Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 26 listopada 2020 r., VII U 543/20, oddalił je. Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z 26 listopada 2020 r., VII U 543/20 został zaskarżony apelacją skarżących wniesioną do Sądu Apelacyjnego w Krakowie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pismem z 18 stycznia 2021 r.

Odnosząc się do powyższego skarżący uznali, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725 z późn. zm.; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), przewlekłość postępowania zachodzi, gdy postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron.

W ocenie skarżących apelacja z 18 stycznia 2021 r., przekazana do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 29 stycznia 2021 r. i zarejestrowana pod sygn. akt III AUa 137/21, do dnia złożenia niniejszej skargi nie została rozpoznana. Nie wyznaczono też terminu rozprawy apelacyjnej oraz nie podjęto

żadnych innych zarządzeń w sprawie (poza zarządzeniem o doręczeniu odpisu apelacji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych). Skarżący uznali wobec powyższego, że wobec braku wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej przez ponad 3 lata przedmiotowe postępowanie prowadzone jest przewlekłe, tym bardziej, że niniejsza sprawa nie należy do szczególnie złożonych pod względem okoliczności faktycznych oraz prawnych. Przedmiotowe postępowanie ma zaś dla samych skarżących istotne znaczenie. Przesądza o tym rodzaj sprawy (charakter socjalny), który z samej swej istoty ma szczególne znaczenie dla strony. W konsekwencji wymaga od organów prowadzących postępowanie dochowania staranności determinującej sprawny jego przebieg w stopniu większym niż zwykły. Zdaniem skarżących niniejsze postępowanie ma dla nich istotne znaczenie, zaś oni sami nie przyczynili się do stanu przewlekłości, np. poprzez składanie dodatkowych pism procesowych. Mając zatem na uwadze wszystkie wskazane okoliczności skarżący wnieśli jak we wstępie.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w odpowiedzi na skargę z 13 lutego 2024 r. na przewlekłość postępowania zgłosił swój udział oraz wniósł o oddalenie skargi w całości, a w przypadku jej uznania zmniejszenie kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych

przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów

prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, *Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, skarga nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, skarga nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe. Zauważyć należy, że istotnie pomiędzy wpłynięciem apelacji skarżących do Sądu Apelacyjnego w Krakowie (28 stycznia 2021 r.) i wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania (13 lutego 2024 r.) upłynęło ponad 36 miesięcy, nie mniej jednak nie można tracić z pola widzenia, że cały czas trwania postępowania w niniejszej sprawie nie przekroczył pięciu lat. Zatem łączny okres postępowania nie jawi się jako nadmiernie wydłużony w szczególności w świetle

orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Praw Człowiek. Dodać nadto należy, że 16 lutego 2024 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie wydał w przedmiotowej sprawie wyrok na posiedzeniu niejawnym, a zatem cel jakiemu służyć ma instytucja skargi na przewlekłość, tj. zapewnienie sprawnego rozpoznania sprawy, został już osiągnięty. Wobec powyższego brak jest podstaw do uwzględnienia skargi na przewlekłość postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r., I NSP 140/23).

Dlatego też Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, oddalił skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

[SOP]

[ms]